

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin și de către avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate Colesnic Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, în cauza penală în privința lui

Onica Spiridon

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.06.2015 - 26.09.2019;

Instanță de apel: 10.10.2019 - 23.07.2020;

Instanță de recurs: 17.10.2020 - 08.06.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 26 septembrie 2019, a fost încetat procesul penal în privința lui Onica Spiridon în baza art.196 alin.(1) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintate de către Colesnic Andrei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat, că potrivit rechizitoriului inculpatul Onica Spiridon se învinuiește în faptul că în perioada de timp a lunilor iulie 2013-mai 2014, având scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, sub pretextul că dorește să inițieze o afacere cu scop de profit, aflându-se în s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, a însușit de la cet. Colesnic Andrei: un camion de model „ZII 131 H”, cu n/î xxxx, care valorează suma de 60 000 lei, un ferestru cu panglica „Nominal” cu preț de 137 140 lei, un alt utilaj de prelucrare a lemnului fără denumire ce valorează suma de 10 000 lei și metal în sumă de 15 455 lei, prin ce a cauzat părții vătămate Colesnic Andrei un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă de 222 595 lei, acțiunile inculpatului fiind încadrate baza art.190 alin.(5) Cod penal după semnele infracțiunii de excrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 01.07.2019, din considerentul că prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 s-au modificat prevederile art.190 în dispoziția aliniatului (1), a fost completată învinuirea lui Onica Spiridon prin faptul că, acesta în perioada de timp a lunilor iulie 2013-mai 2014, ilegal, având scopul dobândirii ilicite prin inducerea în eroare a persoanei, prin prezentarea ca adevărate a unei fapte mincinoase, sub pretextul că dorește să

inițieze o afacere cu scop de profit, aflându-se în s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, a însușit de la Colesnic Andrei un camion de model „ZIL 131 H” cu nr. de înmatriculare xxxx, care valorează suma de 60 000 lei, un ferestru cu panglică „Nominal” cu preț de 137 140 lei, și un utilaj de prelucrare a lemnului fără denumire ce valorează suma de 10 000 lei și metal în sumă de 15 455 lei, cauzându-i astfel părții vătămate Colesnic Andrei un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă de 222 595 lei.

Ațiunile lui Onica Spiridon au fost încadrate de către organul de urmărire penală, în baza art.190 alin.(5) Cod penal, escrocheria, adică, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

Însă, prima instanță, a apreciat ca eronată încadrarea acțiunilor inculpatului, în versiunea acuzării, în baza art.190 alin.(5) Cod penal, după semnele infracțiunii de excrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari, a încadrat acțiunile inculpatului conform semnelor infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(1) Cod penal, adică, cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, iar în conformitate cu art.60 Cod penal, art.332 alin.(1) Cod de procedură penală a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatului, pe motivul prescrierii termenului de tragere la răspundere penală.

3. Procurorul a depus cerere de apel prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Onica Spiridon să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu aplicarea art.84 alin.(1) Cod penal, a-i stabili inculpatului Onica Spiridon pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu amendă în mărime de 40 000 lei și privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 ani.

În motivarea cererii de apel, procurorul a reiterat că instanța de judecată incorect a recalificat fapta inculpatului Onica Spiridon conform art.196 alin.(1) Cod penal, în pofida faptului că procurorul la faza de urmărire penale cât și în instanță de judecată a prezentat suficiente probe care confirmă faptul comiterii de către inculpat a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Astfel, la adoptarea sentinței instanța de judecată, conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, urma să aprecieze fiecare probă prezentată de către acuzare din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei și să adopte o hotărâre legală.

Prin urmare, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii se confirmă prin cumulul probelor acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanță de judecată: declarațiile părții vătămate, Colesnic Andrei, declarațiile martorilor Dediu Anatolie și Basiul Vitalie.

3.1. Avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Onica Spiridon să fie achitat, pe motivul lipsei faptei infracțiunii.

În motivarea apelului a invocat, că prima instanță, pronunțând o sentință de condamnare în privința inculpatului Onica Spiridon în baza art.196 alin.(1) Cod penal, a apreciat superficial și neargumentat circumstanțele cauzei.

A menționat apărarea că, depozițiile părții vătămate nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare atât timp cât cele relatate constituie părerea acesteia proprie, care nu indică asupra faptului că inculpatul ar fi comis infracțiunea care i se încredințează mai multe probe certe care ar confirma deducțiile părții vătămate și martorilor la materialele cauzei lipsesc.

A indicat că, automobilul de model „ZIL 131”, depistat în cadrul efectuării percheziției la locul unde Colesnic Andrei și Onica Spiridon și-au desfășurat afacerea, și care din spusele

primului a fost procurat de ei pentru lucru, nu este acel automobil, ultimul având nr. de motor xxxx, nr. caroserie xxxx fiind în posesia lui Onica Spiridon din 06.03.2015 în baza procurii eliberate de Șchiopu V.

În acest sens, apărarea a indicat că Colesnic Andrei la etapa urmăririi penale a declarat că automobilul de model „ZIL” a fost procurat de la S. Ududovici doar din banii săi, iar ulterior a declarat că o parte din banii pentru procurarea automobilului (inițial a declarat suma de 1200 euro, mai târziu suma de 1300 euro) i-au fost dați de inculpat. La fel inițial partea vătămată Colesnic Andrei a declarat că nu a procurat de comun cu Onica lemne pentru a fi realizate persoanelor străine, ulterior declarând că au procurat lemne, însă nu poate spune în ce cantități, ceea ce denotă cu certitudine nesinceritatea declarațiilor pretinsei părți vătămate și pun la îndoială veridicitatea acestora.

Consideră că, între inculpatul Onica Spiridon și partea vătămată Colesnic Andrei există raporturi juridice civile, nefiind dovedită latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii, iar litigiu dintre aceștia urma a fi soluționat într-un proces civil, fapt care atrage în mod incontestabil achitarea inculpatului potrivit art.390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală.

Astfel, a precizat că sentința nu poate fi pronunțată dacă nu au fost înlăturare toate dubiile privind vinovăția persoanei. Sentința de condamnare poate fi dată doar în situația când toate probele în apărare au fost combătute de către probele în acuzare, fiind înlăturate toate dubiile privind nevinovăția persoanei.

De asemenea, a sesizat instanța despre încălcările admise de partea acuzării la etapa urmăririi penale, fapt care a fost omis de prima instanță și care fiind stabilit ar fi dus la emiterea unei sentințe de încetare a procesului penal. Or, lui Onica Spiridon i-a fost atribuit statutul de bănuț la data când în privința acestuia a fost pornită urmărirea penală, 09.03.2015 orele 16.30, și nu la data aducerii la cunoștința ultimului a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, 16.04.2015. La data de 09.06.2015, după trei luni din data pornirii urmăririi penale, a expirat termenul de menținere a lui Onica Spiridon în calitate de bănuț și doar la 10.06.2015, după depășirea termenului legal de 3 luni, a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire a lui Onica Spiridon în baza art.190 alin.(5) Cod penal, care i-a fost adusă la cunoștință în aceeași zi.

A indicat că, ținând cont de principiul contradictorialității și a egalității părților în drepturi în procesul penal raportat la art.63 Cod de procedură penală, termenul de 3 luni este un termen de care urmează să țină cont procurorul, căruia îi aparține dreptul și obligația de punere sub învinuire în acest termen a persoanei bănuț în săvârșirea vreunei infracțiuni. Dacă în acest termen nu se întreprinde acțiunea procesuală respectivă, după expirarea lui, apare dreptul bănuțului de a solicita scoaterea sa de sub urmărire penală, având temei de a considera că statul, în persoana procurorului, nu l-a găsit implicat în săvârșirea infracțiunii. Astfel, acestea fiind stabilite și raportând la cele menționate prevederile art.230 Cod de procedură penală, rezumă apelantul/avocatul inculpatului că ordonanța din 10.06.2015 de punere sub învinuire a lui Onica Spiridon este nulă. Iar deoarece ordonanța de punere a persoanei sub învinuire se consideră nulă, devin nule și toate celelalte acte procedurale, inclusiv judecarea cauzei și pronunțarea sentinței.

3.3. Avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate Colesnic Andrei, a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a admite acțiunea civilă înaintată și a încasa de la inculpatul Onica Spiridon în beneficiul părții vătămate Colesnic Andrei suma de 120 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în rezultatul comiterii infracțiunii precum și obligarea inculpatului Onica Spiridon să compenseze prejudiciul material cauzat părții vătămate, și anume:

- contravaloarea în lei a utilajului – fereastră cu panglică „Nominal” cu valoarea de 10420 dolari SUA, calculat conform cursului stabilit de BNM la momentul încasării sumei;
- suma de 85 455 lei, ce constituie contravaloarea mijloacelor de transport de model

ZIL în mărime de 60 000 lei, a utilajului pentru prelucrarea lemnului în valoare de 10 000 lei și a bunurilor procurate prin factura FB 5990645 din 22.05.2014 în valoare de 15 455 lei.

În motivarea apelului a invocat că în partea ce se referă la calificarea eronată și încetarea cauzei penale în legătură cu invocarea expirării termenului de prescripție în care era posibilă tragerea la răspundere penală a lui Onica Spiridon, se impune luarea în considerare a faptului că dispoziția art.196 Cod penal sancționează faptele de cauzare a prejudiciului, doar în cazul în care fapta nu constituie o însușire, în situația din speță, scopul lui Onica Spiridon a fost anume acela de a însuși bunurile preluate de la partea vătămată Colesnic Andrei, fapt care se confirmă atât prin constatările din cadrul urmăririi penale precum falsificarea elementelor de identificare a utilajelor primite de la partea vătămată și a mijlocului de transport de model ZIL.

Mai mult, scopul și faptul însușirii bunurilor se confirmă și prin declarațiile vădit eronate ale lui Onica Spiridon, care, urmărind scopul ducerii instanței de judecată în eroare, a indicat în cadrul cercetării judecătorești că utilajul și mijlocul de transport cu numerele de identificare șterse mecanic i-ar aparține, iar cele reclamate de către partea vătămată Colesnic Andrei ar fi fost luate de ultimul, situație care a fost combătută prin audierea specialistului care a ajutat la montarea utilajului și care a indicat că prin metoda explicată de către inculpat utilajul respectiv nu putea fi încărcat și transportat.

Cu referire la aspectul menționat, raportat la declarațiile inculpatului și a părții vătămate și argumentele instanței de fond precum că la momentul primirii bunurilor inculpatul nu a avut intenția de a însuși bunurile părții vătămate, deoarece aceștia ar fi convenit de comun acord inițierea unei activități comune pentru a produce profit, precum și faptul că valoarea bunurilor însușite e mai mare de 52 de salarii medii prognozate pe economie, calificarea corectă a acțiunilor inculpatului Onica Spiridon urma să se facă în baza art.190 alin.(5) Cod penal.

Prin urmare, anume prezența sau lipsa scopului însușirii bunurilor altei persoane, potrivit art.113 Cod penal, impune calificarea faptelor persoanei, în dependență de situație în baza componentelor de infracțiune prevăzute de art.190 sau art.196 Cod penal.

A menționat apărarea că, prima instanță a adus argumente contradictorii în sprijinul soluției date, ori, pe de o parte a indicat că inculpatul nu ar fi avut scopul de a însuși bunurile reclamate de către partea vătămată și, în același timp, făcând abstracție de cele constatate nemijlocit în instanță a evitat să se expună în privința acțiunilor inculpatului de falsificare a elementelor de identificare ale utilajului și mijlocului de transport primit de la Colesnic Andrei, iar pe de altă parte a dispus transmiterea bunurilor părții vătămate, care au fost recunoscute în calitate de corpuri delictive în cadrul urmăririi penale și care au fost ridicate de la Onica Spiridon.

Referitor la acțiunea civilă menționează că modificările art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, operate prin Legea nr.152 din 01.07.2016, în vigoare din data de 01.08.2016, impuneau instanța de judecată să soluționeze acțiunea civilă odată cu soluționarea cauzei penale în fond. Cadrul normativ relevant, care urma să fie luat în considerare pentru soluționarea acțiunii civile în procesul penal sunt prevederile art.art.14, 514, 1416, 1398 alin.(1) Cod civil (în vigoare la momentul comiterii faptelor prejudiciabile) iar referitor la repararea prejudiciului moral urma a fi aplicate prevederile art.1422 și art.1423 Cod civil, potrivit cărora prejudicial moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, în cazurile prevăzute de legislație, de către instanța de judecată, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate, aduce satisfacție persoanei vătămate.

Contrar prevederilor art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, prima instanță a lăsat fără examinare acțiunea civilă depusă de partea vătămată, fără a se expune asupra cauzei neexaminării cererii de chemare în judecată înaintată de partea vătămată.

A mai invocat apărarea că, având la bază circumstanțele expuse, comiterea cu intenție

a unor infracțiuni grave, încercarea de a duce în eroare atât organul de urmărire penală cât și instanța de judecată, cauzarea prejudiciilor părții vătămate, manifestate prin însușirea bunurilor transmise în administrare, ne întreprinderea nici a unei acțiuni în vederea recuperării prejudiciilor cauzate prin infracțiuni, consideră că în cauza dată s-a dispus ilegal încetarea urmăririi penale în legătură cu invocarea expirării termenului de prescripție, or valoarea daunei cauzate nu permite recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art.196 alin.(1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către procuror și avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate, admis apelul declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului, casată integral sentința primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Onica Spiridon a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a invocat că, prima instanță greșit a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art.196 alin.(1) Cod penal, or această concluzie nu este fundamentată pe un cumul de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele, așa cum prevăd regulile de apreciere a probelor de la art.101 alin.(1) Cod de procedură penală.

Astfel, în opinia instanței de apel, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii de escrocherie în proporții deosebit de mari nu a fost demonstrată, nu a fost probată prin ansamblul de probe prezentate de către procuror și cercetate de instanța de apel, ceea ce determină necesitatea achitării acestuia.

Instanța de apel a remarcat, că în susținerea învinuirii, partea acuzării a prezentat spre cercetare următoarele probe care ar confirma faptele și vinovăția inculpatului: declarațiile părții vătămate Colesnic Andrei, declarațiile martorilor Deliu Anatolie, Basiul Vitalie, precum și probele scrise ordonanța de pornire a urmăririi penale din 09 martie 2015 (f.d.1, vol. I); procesul-verbal de confruntare între bănuitul Onica Spiridon și partea vătămată Ceașnic Andrei (f.d.84-85, vol. I); procesul-verbal de verificare a declarațiilor martorului la fața locului din 26.05.2015 (f.d.91, vol. I); ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict din 14.04.2015 (f.d.73, vol. I).

De asemenea, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, apărătorul inculpatului Onica Spiridon, Vasile Pruteanu a făcut referire la următoare materiale ale cauzei penale: procura din 08.10.2013 eliberată de cet. Ududovici Svetlana prin care ultimul a împuternicit pe Colesnic Andrei să vândă, să transmită în locațiune, să transmită în posesie și folosință temporară cu titlu gratuit camionul de model „ZIL 131H”, anul producerii 1997, motorul 475698, de culoare verde închis cu nr. de înmatriculare xxxx (f.d.17, vol. I), procesul-verbal de cercetare la fața locului.

Judecând apelurile în contextul verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate, instanța de apel a conchis că prima instanță eronat a recalificat acțiunile inculpatului Onica Spiridon de la art.190 alin.(5) Cod penal la art.196 alin.(1) Cod penal, și eronat a dispus încetarea cauzei penale pe motivul prescrierii termenului de tragere la răspundere penală, or vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii înscrinate nu a fost demonstrată prin probele prezentate și analizate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.

În opinia instanței, împrejurările ce determină necesitatea achitării lui Onica Spiridon se constată prin totalitatea de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării în cauză.

Descriind infracțiunea de escrocherie din punct de vedere teoretic, instanța de apel a considerat că în acțiunile inculpatului nu se regăsesc elementele infracțiunii imputate și acesta urmează a fi achitat de sub învinuirea adusă în baza art.190 alin.(5) Cod penal.

Totodată instanța de apel a relatat că, în ședința de judecată s-a demonstrat cu

certitudine că între inculpat și partea vătămată există relații litigioase de natură juridică civilă și faptul, că inculpatul nu recunoaște învinuirea adusă și faptul că partea vătămată declară că inculpatul a însușit careva bunuri care-i aparțin deoarece acestea au fost procurate nemijlocit din banii săi proprii nu poate servi ca temei de acuzare a lui Onica Spiridon în dobândirea ilicită a bunurilor pretinse de partea vătămată, prin înșelăciune și abuz de încredere, în proporții deosebit de mari. Caracterul civil al acestor pretenții a fost stabilit în speță, iar acuzarea nu a prezentat probe, ce ar confirma natura juridică penală a relațiilor stabilite între inculpat și partea vătămată.

Astfel, a relatat instanța de apel că, potrivit declarațiilor părții vătămate Colesnic Andrei date la urmărirea penală și în instanța de judecată urmează că, în scopul desfășurării unei activități de prelucrare a lemnului a convenit de comun acord cu inculpatul Onica Spiridon să deschidă o afacere în care ambii să investească pentru obținerea unui venit, aceștia urmând să procure utilajul necesar și să îl aducă în satul Măgdăcești r-nul Criuleni pentru instalare.

La fel din declarațiile părții vătămate Colesnic Andrei urmează și faptul că camionul de model „ZIL” care-i aparține a fost procurat din mijloace financiare comune cu ale inculpatului Onica Spiridon, ultimul investind pentru procurarea acestuia suma de 1200 euro iar el, suma de 1800 euro, însă din rechizitoriul urmează că camionul de model ZIL a fost procurat din mijloace financiare în sumă de 60 000 lei, bani care aparțin doar părții vătămate.

Instanța de apel a accentuat că din declarațiile martorului Lupu Sergiu audiat în ședința instanței de fond, se confirmă cu certitudine faptul că Onica Spiridon și Colesnic Andrei gestionau împreună o afacere de prelucrare a lemnului, Lupu Sergiu muncind în atelierul acestora pentru o perioadă de 3 luni, iar pentru munca făcută a fost achitat de partea vătămată Colesnic Andrei.

În concluzie, instanța de apel a menționat că, probele prezentate de către acuzare se exprimă sub forma unor situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpatului și nici nu se coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestuia la săvârșirea faptei imputate, astfel învinuirea inculpatului este întemeiată pe presupuneri, iar probarea învinuirii provoacă dubii cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate.

Instanța de apel a mai menționat că, partea vătămată Colesnic Andrei împreună cu inculpatul Onica Spiridon au decis să deschidă o afacere de prelucrare a lemnului, fiecare dintre ei contribuind cu bani din care au procurat instrumente și alte obiecte necesare activității, însă ulterior Colesnic Andrei a plecat luând cu el o parte din bunurile procurate și anume camionul de model „ZIL” și fereastră cu panglică, acest fapt fiind confirmat și prin declarațiile martorilor Onica Vasile și Onica Ana.

În consecință instanța de apel a reflectat că învinuirea adusă lui Onica Spiridon nu își găsește confirmare în materialele cauzei, or, inculpatului i se impută escrocheria comisă prin înșelăciune și abuz de încredere, care nu a fost dovedită în ședința de judecată.

În contextul pronunțării soluției de achitare a inculpaților, instanța de apel cu referire la prevederile art.219, 221, 387 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia de a lăsa acțiunea civilă fără examinare.

5. Procurorul, invocând temeiul pentru recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a reiterat argumentele expuse în apelul acuzării, indicând că instanța de apel nu s-a pronunțat motivat asupra nici unuia dintre aceste argumente.

Menționează recurentul, că probele prezentate de către partea acuzării în totalitate dovedesc vinovăția inculpatului Onica Spiridon, probe care în mod inexplicabil au fost respinse și apreciate critic de către instanța de apel.

Mai mult, acuzarea consideră că instanța de apel și-a întemeiat concluzia predominant doar în baza declarațiilor inculpatului, fără a ține cont de faptul că versiunea acestuia este combătută prin probele administrate de către acuzare și cercetate de către instanța de apel.

Consideră că vinovăția inculpatului este dovedită prin declarațiile părții vătămate Colesnic Andrei, prin declarațiile martorilor Deliu Anatolie, Basiul Vitalie, precum și prin probele scrise, anexate la dosar.

Consideră că instanța de apel a interpretat greșit probele pe care le-a prezentat acuzarea în sprijinul învinuirii lui Rusu Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

Aici, a mai declarat că instanța de apel nu și-a motivat aprecierea critică a probelor acuzării și s-a limitat la o expunere succintă și pur teoretică a semnelor subiective și obiective ale componentelor de infracțiune prevăzute de art.191 alin. (5) și 196 alin.(4) Cod penal, fără a examina corespunderea între semne și acțiunile inculpatului.

A elucidat conținutul probelor acuzării și a punctat că instanța de apel nu a efectuat o analiză amplă a acestora, ce ar fi conformă cu regulile de apreciere a probelor, prevăzute de art.101 Cod de procedură penală.

A relevat că instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile inculpatului, or acestea nu coroborează cu alte probe din dosar, inclusiv cu probele administrate la inițiativa apărării.

5.1. Avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate Colesnic Andrei, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel, atât în partea laturii civile cât și în partea laturii penale, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Onica Spiridon să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Colesnic Andrei împotriva lui Onica Spiridon.

În argumentarea recursului menționează, că instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

Apreciază critic opinia instanței de apel potrivit căreia inculpatul nu poate fi recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, deoarece în urma analizei declarațiilor părții vătămate cât și a martorilor, precum și înscrisurile anexate la materialele cauzei penale nu rezultă că inculpatul ar fi vinovat de dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții deosebit de mari. Susține că instanța de apel nu a verificat legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma probatoriului prezentat de acuzare cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală.

6. Avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului a depus referință asupra recursurilor declarate, pledând pentru inadmisibilitatea acestora.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Astfel, potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea sunt

întemeiate pe prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Din conținutul recursurilor declarate, se atestă că titularii acestora critică decizia instanței de apel, prin care inculpatul Onica Spiridon a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În speță, potrivit rechizitoriului Onica Spiridon a fost deferit judecării pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute art.190 alin.(5) Cod penal, conform indicilor calificativi – *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.*

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 01.07.2019, din considerentul că prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 s-au modificat prevederile art.190 în dispoziția aliniatului (1) Cod penal, a fost completată învinuirea lui Onica Spiridon prin faptul că, acesta în perioada de timp a lunilor iulie 2013-mai 2014, ilegal, având scopul dobândirii ilicite prin inducerea în eroare a persoanei, prin prezentarea ca adevărate a unei fapte mincinoase, sub pretextul că dorește să inițieze o afacere cu scop de profit, aflându-se în s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, a însușit de la Colesnic Andrei un camion de model „ZIL 131 H” cu nr. de înmatriculare xxxx, care valorează suma de 60 000 lei, un ferestruu cu panglică „Nominal” cu preț de 137 140 lei, și un utilaj de prelucrare a lemnului fără denumire ce valorează suma de 10 000 lei și metal în sumă de 15 455 lei, cauzându-i astfel părții vătămate Colesnic Andrei un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă de 222 595 lei.

Astfel, Onica Spiridon prin acțiunile sale intenționate, a comis infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal, escrocherie, adică, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia că la caz nu a fost dovedită vinovăția inculpatului Onica Spiridon în săvârșirea infracțiunii de escrocherie și a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art.196 alin.(1) Cod penal, conform indicilor calificativi: „cauzarea de daune materiale în proporții mari prin abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire”.

Astfel, potrivit sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 26 septembrie 2019, a fost încetat procesul penal în privința lui Onica Spiridon în baza art.196 alin.(1) Cod penal, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

La rândul său, instanța de apel ajungând la concluzia respingerii ca nefondate a apelurilor declarate de către procuror și avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate și admiterii apelului declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului, a casat total sentința, și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, a dispus achitarea lui Onica Spiridon de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În acest context, Colegiul penal lărgit evidențiază că, potrivit instanței de apel inculpatul nu poate fi recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, din motiv că în urma analizei declarațiilor părții vătămate cât și a martorilor, precum și înscrisurile anexate la materialele cauzei penale nu rezultă că inculpatul ar fi vinovat de dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții deosebit de mari. Cu toate acestea, instanța de recurs atestă că, la aprecierea materialului probator instanța de apel nu a ținut cont de argumentele apelurilor prin care a fost invocat, că bunurile ce aparțin părții vătămate au fost duse și plasate la locul indicat de inculpat, loc la care el avea acces și a întreprins măsurile necesare ca bunurile să nu fie returnate proprietarului.

Totodată, instanța de apel nu a ținut cont de argumentele din apelurile declarate prin care a fost accentuat, că prima instanță nu a apreciat modul prin care inculpatul a însușit acele bunuri, ori ultimul prin înlăturarea plăcuțelor ce conțineau numerele de înregistrare a utilajului a atins scopul de a mușamaliza acțiunile sale. Aceste aspecte urmau a fi apreciate de către instanța de apel din care se constată că fapta imputată inculpatului corespunde componentei și elementelor infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, or, inculpatul în mod ilegal a intrat în posesia bunurilor urmărind scopul și însușirea acestora. Cu toate acestea, instanța de apel s-a limitat în a constata că din declarațiile martorilor și părții vătămate pe caz, nu rezultă cu certitudine că Onica Spiridon ar fi vinovat de dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții deosebit de mari.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că, argumentele recurențelor sunt întemeiate, iar concluziile instanței de apel cu privire la achitarea inculpatului sunt pripite, nu corespund materialelor dosarului și sunt bazate exclusiv pe declarațiile inculpatului, fără ca probele administrate în cauză să fie apreciate fiecare în parte și în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și coroborării lor, instanța de apel prematur ajungând la concluzia privind achitarea inculpatului Onica Spiridon, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În susținerea concluziilor sale, Colegiul lărgit reține, că de către instanța de apel probele acuzării au fost lăsate fără apreciere, instanța neexpunându-se asupra pertinentei, concludenței, utilității și coroborării lor, totodată concluziile instanței de apel se constată a fi bazate pe declarațiile depuse de către inculpatul Onica Spiridon în cadrul cercetării judecătorești privind nerecunoașterea vinovăției privind comiterea infracțiunii de care este învinuit, apreciindu-le

ca fiind veridice, or, concluziile respective instanța de apel și le-a format fără a da apreciere din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității tuturor probelor prezentate de acuzare, inclusiv declarațiile părții vătămate Colesnic Andrei cât și declarațiilor martorilor Deliu Anatolie, Basiul Vitalie.

Reținând prevederile art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1) - (4) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit, remarcă că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinența, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează. Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art.101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal menționează, că cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza complexă și multilaterală a probelor de către instanțe pentru a demonstra existența sau inexistența faptei reprobabile și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu fapta infracțională care i se impută.

Instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23 februarie 2017, § 170, și Hodžić v. Croația, 4 aprilie 2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 5 decembrie 2019, § 47*).

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că libera apreciere a probelor exclude posibilitatea conferirii unei puteri probante dinainte stabilite unei probe. Aprecierii fiecărei probe se face de instanța de judecată ca urmare a examinării conjugate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Libera apreciere a probelor nu presupune arbitrarul, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt prezentate de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii. Motivarea constă în faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să prezinte argumentele unei asemenea soluții (*a se vedea HCC nr. 18 din 22 mai 2017, § 68 și § 70*).

În contextul celor expuse Colegiul penal lărgit remarcă că, instanța de apel la examinarea cauzei, nu a cercetat probele prezentate de către partea acuzării sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de acuzare și astfel nu a soluționat fondul apelurilor declarate.

În continuare instanța de recurs ține să accentueze, că pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea

probelor, iar motivarea instanței de apel că „... declarații ale inculpatului Onica Spiridon, Colegiul Penal le consideră corespunzătoare adevărului, deoarece pe parcursul întregului proces penal, atât la urmărirea penală, cât și în ședințele instanței de fond și celei de apel dânsul a dat declarații consecvente, concludente, iar pe parcursul judecării cauzei n-au fost aduse careva probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele și ar demonstra că inculpatul Onica Spiridon a comis fapta incriminată prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal.

Dimpotrivă, majoritatea absolută de probe, analizată și apreciată prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, coroborează cu declarațiile inculpatului Onica Spiridon și nu confirmă, că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal.

[...] Colegiul penal relevă că acuzatorul de stat nu a adus probe incontestabile care în ansamblu ar dovedi că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal.

Or, probele prezentate de către acuzare se exprimă sub forma unor situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpatului și nici nu se coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestuia la săvârșirea faptei imputate, astfel învinuirea inculpatului este întemeiată pe presupuneri, iar probarea învinuirii provoacă dubii cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate.

Martorii audiați în prezenta cauză au făcut declarații, ce nu conțin circumstanțe de constatare asupra inculpatului privind săvârșirea faptei incriminate.

Părerea părții vătămate sugerată, precum că inculpatul este vinovat de dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere în proporții deosebit de mari, se înfățișează sub forma unei păreri personale, de ordin subiectiv. Simplele afirmații de genul dat nu sunt suficiente pentru a avea valoare probantă în sprijinul învinuirii. În atare situație, valoarea probantă a declarațiilor respective nu este prestabilită și nu există temeii pentru o preferință probantă, deoarece simplele afirmații precum că inculpatul este implicat în escrocherie în proporții deosebit de mari, nu sunt suficiente pentru a înlătura apărările inculpatului.”, este una generală și superficială.

În atare circumstanțe, se relevă că au fost încălcate prevederile art.394 alin.(3) Cod de procedură penală, care stipulează expres că, partea descriptivă a hotărârii de achitare trebuie să cuprindă: 1) indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată; 2) descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

În consecință, procedând în asemenea mod, instanța de apel a admis încălcarea art.6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”. În particular, instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile procurorului cât și a avocatului Dumneanu Radu în numele părții vătămate invocate în cererile de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală.

Instanța de apel urma să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate lui Onica Spiridon în baza art.190 alin.(5) Cod penal, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării

acestora și să-și argumenteze corespunzător concluziile trasate.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că în speța discutată și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurenți și prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții corecte, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin și de către avocatul Dumneanu Radu în numele părții vătămate Colesnic Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, în cauza penală în privința lui *Onica Spiridon xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 10 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion